

ILDEFONSO
FALKONES

Posonoga
KRALJICA

II DEO

Prevela
Gordana Mihajlović

■ Laguna ■

Naslov originala

Ildefonso Falcones

LA REINA DESCALZA

Copyright © 2013, Ildefonso Falcones de Sierra
Translated from the original edition of Random House
Mondadori, Barcelona, 2013

Translation Copyright © 2013 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

U spomen na moje roditelje

GLAS SLOBODE

Naпусти su Trijanu preko Mosta brodica i zašli u seviljske sokake. Melčor se zaputio do kuće jednog starog javnog pisara, sad penzionisanog.

– Trebaju nam lažne putne isprave, da možemo da se krećemo po Madridu – čula je Karidad da Ciganin traži od starca, bez pretvaranja.

– I crnkinja? – upitao je pisar upirući prstom u nju iza stola od masivnog drveta pretrpanog knjigama, spisima i papirima.

Melčor, koji je bio seo u jednu od stolica za posetioce ispred pisaćeg stola, okrenuo je glavu prema njoj.

– Hoćeš li sa mnom, garavušo?

Naravno da hoće da ide s njim!, ali... Melčor je naslutio kakve se misli vrzmaju po Karidadinoj glavi.

– Ići ćemo u Madrid da isposlujemo Anino oslobođenje. Moja ćerka će sve srediti – dodao je ubeđeno.

„Kako će Ana da sredi Hoseovu smrt?“, zapitala se Karidad. Ipak, uhvatila se za tu nadu. Ako Melčor veruje ćerki, ko je ona da prigovara, pa je klimnula glavom.

– Da – potvrdio je Melčor pisaru – i crnkinja.

Starac je pola prepodneva falsifikovao dokumente koji je trebalo da im omoguće da se kreću po Madridu. Iskoristio je jednu staru zapovest seviljske Audijencije i uzdigao Melčora u rang „starog Kastiljca“ zbog zasluga njegovih predaka u ratu za Granadu, u koji su neki Cigani išli s vojskama Katoličkih kraljeva kao kovači. Dodao je još jedan dokument: putnu ispravu koja ga ovlašćuje da ide u Madrid da izdejstvuje ćerkino oslobađanje. Karidad mu je pokazala dokumente o oslobađanju dobijene na brodu, i od nje je načinio Melčorovu sluškinju. Iako nije bila Ciganka, i njoj je trebala putna isprava.

Dok je on sastavljao dokumente, njih dvoje su čekali na tremu kod ulaza u kuću. Karidad se naslonila na zid, iscrpljena, ne usuđujući se da sklizne leđima niz keramičke pločice i sedne na pod, da sakrije lice i pokuša da dovede u red ono što je doživela tog jutra; Melčor je želeo da pobegne od krvi kojom je bio umrljan njegov žuti mundir i špartao je gore-dole tim malim prostorom.

– Dobar je ovaj čovek – kazao je samome sebi, ne pokušavajući da privuče crnkinjinu pažnju. – Duguje mi mnoge usluge. Da, dobar je. Najbolji! – dodao je prasnuvši u smeh. – Znaš šta, garavušo? Javni pisari zarađuju za život od taksi koje naplaćuju za dokumente sa suđenja, ovoliko po strani, ovoliko po slovu. I prokleta slova izađu skupa! A pošto naplaćuju za to što žvrljaju po papirima, mnogi pisari podstiču parnice, zavade i tužbe među ljudima. Tako se građani sude a oni zarađuju zato što pišu dokumente. Uvek kad sam prolazio kroz njegov rejon, Eulohio je naručivao od mene neku čarku: da prijavim jednog; pokradem drugog i sakrijem plen u kući trećeg... Jednom mi je kazao adresu nekog svodnika koji je iskorišćavao draži svoje žene. Kakva ženska! – uzviknuo je zaustavivši se, digao glavu i zamahnuo bradom. – Da je bila moja...

Prekinuo je govor i okrenuo se ka Karidadi, koja je i dalje zurila u svoje drhtave ruke. Svodnikova žena nikad nije bila njegova, ali Karidad... Kad ju je zatekao u krevetu s Hoseom, osetio se kao da je nekad zbilja bila njegova a Karmona mu je ukrao.

Karidad nije skidala pogled s ruku. Malo je ona marila za spletku Melčora i javnog pisara. Mogla je da misli jedino na strašni prizor koji je doživela. Sve se odvijalo tako brzo...! Melčorova pojava, njena vlastita sramota kad je osetila da je gola, svađa, ubod nožem i krv. Milagros je išla za njom do očeve kuće neprestano zapitkujući za razloge, dok je ona mucala izvinjenja a onda... Snažno je stegla ruke da ne drhte.

Melčor je opet špartao gore-dole po tremu, ovog puta ćutke.

Dobili su dokumente a uz njih i pismo preporuke koje je bivši pisar slao kolegi u Madridu.

– Mislim da je još živ – napomenuo je. – I može mu se sasvim verovati – dodao je namigujući Ciganinu.

Dva kompanjona su se oprostila uz iskren zagrljaj.

Da ne bi morali da prođu kroz Trijanu, izašli su iz Sevilje na Makareninu kapiju i krenuli prema zapadu, ka Portugaliji, istim onim putem kojim su pre gotovo godinu dana išle Milagros, Karidad i baba Marija. „Šta li je bilo s njom?“, pomislila je bivša robinja čim je obuhvatila pogledom otvoreno polje. Da je baba Marija bila tu, možda se ne bi dogodilo to što jeste: da je Milagros, koju je volela iz dubine duše, odbaci, otera od sebe uz viku, da je silovito udara. Karidad je pomilovala jednu dojku, ali koliko nju mogu da povrede pesnice njene drugarice? Bolelo ju je iznutra, u najintimnijem i najskrovitijem delu tela. Da je bar Marija bila tu... Ali starica je nestala.

– Pevaj, garavušo!

Usamljena staza između povrtnjaka i njiva. Ciganin je koračao ispred Karidad u ogromnom izbledelom žutom mundryu što mu je visio s ramena; nije se ni okrenuo prema njoj.

Da peva? Imala je razloga za to, da oplakuje svoju tugu i žali zbog svoje nesreće glasom, kao što rade crni robovi, ali...

– Ne! – uzviknula je. Bilo je to prvi put da odbije da peva za njega.

Melčor je zastao na tren, pa napravio dva koraka.

– Ubio si Milagrosinog oca! – eksplodirala je Karidad iza njega.

– A ti si spavala s njim! – vrisnuo je Ciganin, iznenada se okrenuo i upro prstom u nju optužujući je.

Raširila je ruke pokazujući da ne shvata.

– Šta...? A šta sam mogla da uradim? Živela sam s njim. Primoravao me je.

– Da odbiješ! – odvratio je Melčor. – To je trebalo da učiniš.

Karidad je htela da odgovori da bi odbila da je znala nešto o njemu. Htela je da mu kaže da je previše godina bila robinja, poslušna crna robinja, ali umesto reči s usana joj se oteo jecaj.

Sad je Ciganin raširio ruke. Karidad je stajala ispred njega, svega dva-tri koraka dalje; prosenjena košulja od grube vune tkanine gibala se u ritmu njenog plača.

Melčor je oklevao. Prišao je.

– Garavušo – šapnuo je.

Pošao je da je zagrlji, ali ona je ustuknula.

– Ubio si ga! – optužila ga je opet.

– Nije tako – odvratio je. – On je tražio smrt. – Pre nego što je Karidad još nešto dodala, nastavio je: – Za Ciganina postoji velika razlika.

Okrenuo se i nastavio dalje putem.

Gledala je kako se udaljava.

– A Milagros? – uzviknula je.

Melčor je snažno stisnuo zube. Bio je siguran da će devojčica to preboleti. Čim oslobodi njenu majku...

– Šta je s Milagros? – ponovila je Karidad.

Ciganin je okrenuo glavu.

– Garavušo, ideš li ili ne?

Pošla je za njim. Kad su ostavili za sobom Sevilju, vukla je bose noge prateći Ciganinove korake i prepuštajući se suvom i dubokom plaču, kao kad su je odvojili od majke ili od malog Marsela. Tada su beli gospodari silom odlučili o njenoj kukavnoj sudbini, ali sad... sad se sama Milagros odrekla njihovog prijateljstva. Ophrvale su je sumnje o sopstvenoj krivici: ona je samo poslušala i jedne i druge, kao i uvek. S bolom se podsetila aplauza kojima ju je Milagros dočekala prvi put kad je obukla crvenu odeću. Smeh, nežnost, prijateljstvo! Muke koje su ih snašle posle hapšenja Cigana. Mnogo zajedničkih trenutaka...

Dok je tako mozgala, došli su do jednog samostana i Melčor joj je rekao da sačeka kod kapije.

Izašao je iz njega s novcem i dobrom mulom opremljenom bisagama.

– I ovi fratri, kao oni iz Santo Domingo de Portaselija – izjavio je kad su opet izašli na put – neće više imati poverenja u mene kad vide da im ne donosim obećani duvan.

Karidad se setila te zgrade i visokog priora prosede kose koji nije imao dovoljno smelosti da se suoči s Ciganima kad su mu doneli manje vreća duvana nego što je bilo dogovoreno. „I sve to mojom krivicom“, optužila je sebe.

– Ali pre svega moja ćerka – nastavio je Ciganin – i potreban nam je taj novac da pomoću njega zaradimo još i potkupimo ljude u prestonici. Njihov Bog to sigurno shvata tako, a ako njihov Bog to shvata, moraće da shvate i oni, ili ne?

Melčor je govorio dok su hodali, ne očekujući odgovor. Međutim, kad su se zaustavljali, hvatala ga je seta, Karidadi

odlično poznata; tada je razgovarao sam sa sobom, premda se ponekad okretao tražeći odobravanje, što nije dobijao od nje.

– Slažeš li se, garavušo? – upitao je po ko zna koji put. Karidad nije odgovorila; Melčor nije hajao za to i produžio je: – Moram da postignem da mi oslobode ćerku. Samo će Ana moći da dovede u red tu devojčicu. Da se uda za Garsiju! Grofovog unuka! Videćeš, garavušo, sve će biti kao pre čim se Ana pojavi...

Karidad ga više nije slušala. „Sve će biti kao pre.“ Suze su zamutile pogled Ciganinu koji je išao ispred nje vodeći mulu.

– A ako se fratri ne budu složili s tim – govorio je Melčor – neka me potraže. Mogli bi da se udruže s Garsijama, i oni će se baviti time. Sigurno, garavušo. U ovo vreme se već sastalo veće staraca i izreći će nam smrtnu presudu. Možda se ti spaseš, mada sumnjam u to. Mogu da zamislim zadovoljan osmeh Rafaela i one drolje od njegove žene. Sakriće Karmonin leš da se kraljevi čuvari zakona ne bi umešali i pokrenuće cigansku pravdu. Za kratko vreme svi Cigani u Španiji će saznati za našu presudu i svako će moći da je izvrši. Mada, ne slušaju svi Cigani Garsije i starce iz Trijane – dodao je posle dužeg vremena.

Prolazili su kroz sela ne zaustavljajući se. Kupovali su duvan i hranu novcem fratara i spavali bez krova nad glavom, sve vreme se krećući prema severoistoku i granici s Portugalijom. Noću bi Melčor zapalio cigaru i pušio zajedno s Karidad. Oboje su snažno uvlačili dim dok ne ispune pluća; oboje su se prepuštali ugodnom osećaju obamrlosti koju je duvan izazivao kod njih. Melčor nije više tražio od nje da peva a ni ona se nije odlučivala da pusti glas.

– Milagros će to preboleti – čula je kako tvrdi Melčor jedne od tih noći, iznebuha, prekidajući tišinu. – Otac joj nije bio dobar Ciganin.

Karidad je ćutala. Dan za danom, ćutke, duboko u sebi, ponovo je osećala Milagrosine udarce po grudima a u snu ju je uznemiravalo devojćino srdito lice dok ju je vređala i bljuvala joj u lice da ne Źeli više da je vidi.

Stigli su do planinskog lanca Arasena. Melćor nije hteo da prođe okolinom Habuga i zaobišao ga je da bi stigao u Ensinasolu a odatle u Barankos, na tu nićiju teritoriju između Španije i Portugalije o kojoj je govorio kovać na kog su naišle dok su beŹale kroz Andevalo.

Vlasnik radnje koja je snabdevala duvanom španske krijumćare doćekao ga je prijateljski.

– Mislili smo da si mrtav, Galijote – kazao je Mendes pozdravivši ga srdaćno. – Ljudi Debelog su isprićali da tvoja rana...

– Nije bio moj ćas. Još sam imao posla ovde – prekinuo ga je Melćor.

– Debeli mi se nikad nije dopadao.

– Ukrao mi je dve vreće duvana na obali kod Manilve, onda je narućio ubistvo unuka mog brata od strica.

Mendes je zamišljeno klimnuo glavom.

Tako je Karidad saznala za smrt zapovednika druŹine krijumćara koji ju je prevario na obali i naneo im velike neprijatnosti i nevolje. Opazila je da Melćor viri u nju krajićkom oka kad ga je Mendes upitao za Źenu naoruŹanu kremenjaćom koja se sama sukobila s celom druŹinom muškaraca i pucala na jednog krijumćara, za dva velika psa što su nasmrť izujedali Debelog, i kako je ta Źena pobegla s onim za šta su svi već mislili da je Galijotov leš.

– Spasla ti je Źivot – izjavio je Mendes. – Sigurno si joj zahvalan.

Karidad je naćuljila uši. Melćor je naslutio njeno zanimanje i ponovo je pogledao ispod oka pre nego što je odgovorio.

– Vi paji, a s vama i vaše žene, imate pogrešnu predstavu o zahvalnosti.

Smestili su se u konačištu prodavca duvana, i kao u svratištu kod Gausina, Melčor je veoma jasno stavio do znanja svim nosačima i krijumčarima koji su se pojavili tu da je Karidad njegova i prema tome da ne smeju da je taknu. Prva tri dana se neprestano sastajao s Mendesom.

– Ne udaljavaj se mnogo, garavušo – opomenuo ju je – ovuda se uvek vrzmaju loši ljudi.

Karidad ga je poslušala i šetkala kroz štale i po okolini konačišta, posmatrajući predeo što joj je pucao pred očima i razmišljajući o Milagros; radoznalo je motrila ljude koji su odlazili i dolazili s džakovima i naprtnjačama, i opet se sećala Milagros; trudila se da utopi tugu u duvanu kog je tu bilo u izobilju i mislila na nju... i na Melčora.

– Koja te je to žena spasla od Debelog? – upitala ga je jedne noći dok su ležali na susednim madracima u velikoj prostoriji, zajedno s drugim krijumčarima. Nije morala da utiša glas; na drugom kraju sobe, jedan nosač je obljudljivo jednu od mnogih prostitutki koje su dotrčale namirisavši novac. Nije bilo prvi put da se to dešava.

Nakratko se čulo samo kako to dvoje sopću.

– Neko ko mi je pomogao – odgovorio je Melčor kad je Karidad već pomislila da je uzalud pitala. – Ne verujem da će to opet učiniti – dodao je uz prizvuk tuge koji nije pro-makao crnkinji.

Soptanje je prešlo u prigušene jauke pre nego što su dostigli vrhunac. Neke žene uživaju s muškarcima, pomislila je Karidad, nešto što njoj kao da je zabranjeno.

– Pevaj, garavušo – prekinuo ju je Ciganin.

Da li on to njoj čita misli? Želela je da peva. Imala je potrebu da peva. Želela je da sve opet bude kao pre.

* * *

Čekaju da dođe pošiljka francuskog burmuta, objasnio je Melčor kad ga je Karidad upitala koliko dugo će ostati tu i zašto ne kreću u Madrid da izdejtstvuju Anino oslobađanje.

– Obično ulazi preko Katalonije – nastavio je Ciganin – ali duvanske patrole sve više nadziru puteve i komplikovano je. Veoma je teško i skupo nabaviti ga, ali lepo ćemo zaraditi.

Potrošnja burmuta, krupno mlevenog duvana proizvedenog u Francuskoj, bila je zabranjena u Španiji; bilo je dozvoljeno ušmrkivati jedino veoma sitan španski duvan, zlatne boje i neparfimisani vodicom od narandžinog cveta u fabrici duvana u Sevilji, po rečima mnogih bolji od svakog burmuta. Mada su postojale i druge vrste duvana u prahu, kao onaj od stabljika i žila, duvan pomešan s mirisnim blatom, s aromatičnim sirćetom, s crvenim okerom, duvan zlatne boje bio je najbolji. Međutim, sklonost prema svemu što je francusko, uključujući tu i burmut, nadjačavala je čak i naredbe Krune, a prvi su ih zaobilazili sami dvorani. Kralj je izrekao izuzetno stroge kazne za one koji ušmrkuju burmut: najviši i najniži plemići mogli su biti kažnjeni velikim globama i s četiri godine progonstva kad ih osude prvi put; dvostruko većom globom i s četiri godine zatvora u Africi drugi put, i na doživotno progonstvo i gubitak celokupne imovine treći put. Ostali, prost puk, kažnjavani su globama, bičevanjem, prinudnim veslanjem na galiji pa i smrću.

Ali otmenost ušmrkivanja burmuta umesto španskog duvana u prahu, uz rizik i privlačnost ka zabranjenom, pripomogla je da se u najvećem broju salona dvorana i plemića nastavi s njegovim korišćenjem. Kako jedan fićfirić da se ponizi i troši španski duvan koliko god da je njegov kvalitet priznat u celoj Evropi? A potrošnja burmuta je bila toliko

rasprostranjena u samoj prestonici da su vlasti naivno dopustile podnošenje tajnih prijava: podnosilac je imao pravo da primi globu razrezanu optuženome a sudija je trebalo da mu je uruči u ruke i sačuva njegov identitet; no Španija nije bila država za čuvanje tajni, i burmut je i dalje bio predmet krijumčarenja i ušmrkivanja.

Mendes mu je bio obećao dobru vrstu: duvan u prahu tamne boje i krupan kao piljevina, izrađen u Francuskoj tehnikama koje je svaka fabrika držala u tajnosti. Najmesnatiiji i najdeblji listovi duvana mešani su s nekim hemijskim elementima (nitrati, potaše ili soli) i prirodnim sastojcima (vino, rakija, rum, limunov sok, melasa, suvo grožđe, bademi, smokve...). Duvan i smeše su u svakoj fabrici vlaženi, kuvani, ostavljani da previru šest meseci, presovani u rolne i ponovo ostavljani da odstoje još šest ili osam meseci. Francuske aristokrate su lično grebale rolne ili *carottes* malim strugačima, ali to u Španiji nije bilo u modi, i zato je burmut stizao već pripremljen i spreman da oboji u crno noseve, brade i brkove onih koji su ga trošili, do te mere da na dvoru više nisu korišćene bele nego sive maramice, da se sakrije sluz nastala zbog neprestanog kijanja.

– Hoćemo li ga odneti u Madrid? – upitala je Karidad.

– Da. Tamo ćemo ga prodati.

Melčor se kolebao, ali je najzad odlučio da joj ne otkrije kakve im kazne mogu biti izrečene ako ih uhvate u posedu burmuta. Sedeli su na suncu, na jednoj velikoj steni s koje se nazirala cela dolina reke Murtige, nehajno puštajući da sati protiču.

– Koliko ćemo da čekamo?

– Ne znam. Treba da stigne iz Francuske, najpre brodom a onda dovde.

Karidad je coknula jezikom u znak da je ta vest nervira: što pre stignu u Madrid, pre će osloboditi Anu a ona, Milagrosina majka, sve će srediti. Melčor je loše protumačio to coktanje.

– Znaš šta, garavušo? – pitao je. – Mislim da bismo mogli da izvučemo neku korist dok čekamo.

Kad je sutradan svanulo, s prvim zracima svetla, prteći džakove na leđima kao obični nosači, Karidad i Melčor su prešli granicu i ušli na špansku teritoriju. Mendes je obavestio Ciganina da sveštenicima iz Galarose treba duvan.

– Odsad, garavušo – upozorio ju je čim su počeli da se spuštaju iz Barankosa strmom i skrivenom kozjom stazom – ćuti, dobro pazi kuda gaziš i... da ti nije palo na pamet da pevaš.

Ona se nehotice nervozno zakikotala. Uzbudivala ju je zamisao da krijumčari s Melčorom.

Bili su to možda najdivniji dani u Karidadinom životu. Čarobni i prisni dani: njih dvoje koračaju ćutke usamljenim puteljcima, između drveća i njiva, slušaju disanje onoga drugoga, dotiču se, kriju se kad čuju da se približava neka jahaća životinja. Zatim se smeškaju kad vide da to nije duvanska patrola. Melčor joj je govorio o putevima, o duvanu, o krijumčarenju i krijumčarima, objašnjavajući joj sve detaljnije nego što je ikome ikad pričao. Karidad je slušala zaneseno; s vremena na vreme je zastajala da uzbere neke trave s namerom da ih osuši po povratku: ruzmarin, metvicu... mnoge druge joj nisu bile poznate, ali su mirisale tako da je i njih trgala. Melčor ju je puštao da bere; spustio bi džak i seo da je posmatra, privučen njenim pokretima, telom, sladostrasnošću; polako je iza njega ostala podozrivost što ju je zatekao s Karmonom.

Nisu žurili. Vreme je bilo njihovo. Putevi su bili njihovi. Sunce je bilo njihovo, i mesec što ih je osvetljavao te prve

noći pod vedrim nebom koju su proveli uz zavijanje vukova u daljini, dok su noćne životinje trčkarale okolo.

Obećani burmut je putovao gotovo mesec dana, a njima se to učinilo kao kratko vreme. Još nekoliko puta su išli da krijumčare u tom području.

– Pevaj, garavušo – zatražio je Ciganin.

Zanoćili su na povratku u Barankos, oslobođeni tereta duvana i rizika da će ih patrola uhvatiti s njim na leđima. Došlo je proleće i sve je ucvetalo, čulo se kako žubori voda rečice pored koje je Melčor odlučio da stanu. Pojeli su malo mariniranog mesa i hleba uz nekoliko gutljaja vina iz kožne mešine, i Ciganin je legao na zemlju, na stari pokrivač.

Karidad je pušila blizu obale rečice, nekoliko koraka dalje. Okrenula se da ga pogleda. Pristala je da peva kad god to Melčor zatraži odonda kad je to učinila dva-tri dana pošto su stigli u Barankos. Međutim, čim bi začuo prve tonove tužbalice, Ciganin se gubio u sopstvenom svetu i nije više bio prisutan. Karidad je danima delila njegovu životnu snagu. Nije želela da opet potone u tu jamu što kao da ga je tako žudno pozivala; želela je da oseća da je živ.

Prišla mu je, sela pored njega i ponudila mu da povuče dim. Ciganin je to učinio i vratio joj cigaru. Žubor vode u rečici pomešao se s njegovim i njenim mislima. Malo-pomalo, njihovo disanje je odalo želju.

– A ako se posle sve promeni i više ne budeš pevala isto?

Karidad nije nalazila reči da mu odgovori. Promeniće se, dabome, ali želela je to celim svojim telom.

– Misliš da moja pesma više ne bi bila tužna? – upitala je.

– Da.

– Želela bih da budem srećna. Srećna... žena.

Melčor je iznenadio sebe kad joj je prišao nežno kao što nikad nije prišao ženi, obazrivo, kao da strahuje da će je

slomiti. Karidad se predala njegovim poljupcima i milovanjima. Uživala je i otkrila u sebi hiljadu kutaka što kao da su grozničavo želeli da odgovore na najobičniji dodir jagodice prsta. Shvatila je da je voljena. Melčor je nežno vodio ljubav s njom. Melčor joj je govorio blago. Zaplakala je, a Ciganin se skamenio dok nije shvatio da to nisu suze žalosnice, i šaputao joj je u uvo lepe reči kakve nikad ranije nije čula. Dahtala je i u jednom trenu je počela da zavija kao vukovi u srcu planine.

Zatim, po mesečini, naga, dok joj je voda iz rečice kvasila kolena, dozivala je Melčora dok joj nije prišao. Poprskala ga je udarivši po vodi nogom, kao što je Marselo radio njoj na plantaži čim bi ugazili u običnu baru. Ciganin se pobunio a Karidad je opet udarila nogom po vodi i poprskala ga. Melčor je napravio pokret kao da će da se vrati i opet legne, ali najednom se okrenuo i skočio na nju. Karidad je uzviknula i pobegla uzvodno. Igrali su se goli u rečici, trčali i prskali se kao mala deca. Iscrpljeni, pili su i pušili, gledajući se, upoznajući jedno drugo, i ponovo su vodili ljubav i ležali dok se sunce nije popelo visoko na nebu.

– Više ne pevaš kao pre.

Prebacio joj je to u sobi u Mendesovom konačištu. Bili su spojili madrace, ali kao da su se dogovorili i ne porazgovaravši o tome, nisu vodili ljubav tu gde su krijumčari i nosači spavali s prostitutkama. Radije su izlazili da potraže okrilje neba.

– Da li bi radije da ne pevam? – upitala je, prekidajući pesmu.

Melčor je razmislio o odgovoru; ona ga je nežno klepila pesnicom po ramenu zato što kasni s odgovorom.

– Garavušo, nikad ne udaraj Ciganina.

– Mi crne robinje možemo da udaramo naše Cigane – izjavila je odrešito.

I nastavila da peva.

* * *

Postojao je kolski put što je povezivao Madrid s Lisabonom preko Badahosa. Iz Barankosa bi im bilo jednostavno da krenu do Meride preko Heres de los Kabaljerosa, da nastave do Truhilja, Talavera de la Reine, Mostolesa, Alkorkona i da uđu u prestonicu na Segovijsku kapiju; od Madrida ih je delilo malo više od sedamdeset milja, gotovo dve nedelje puta. Trebalo im je gotovo isto toliko vremena hitrog hoda usamljenim i Melčoru nepoznatim stazama. Spokoj u kome su uživali u Barankosu ostao je za njima; imali su burmut i trebalo je da oslobode Anu. Ipak, Ciganin u žutom, crnkinja i mula natovarena velikim zapečaćenim glinenim ćupom koji je mirisao na naparfimisani duvan, nisu smeli da se kreću glavnim putevima.

Ali ako je Ciganin morao da upotrebi sav svoj instinkt i da često ostavi Karidad i mulu na sigurnom i ode do svratišta ili poljskih kućica da se raspita za put, to nije bio slučaj i s Madridom: bio je tamo dva puta u životu. „Poznajem Madrid“, tvrdio je. Osim toga, glavni grad je često bio predmet priče krijumčara, koji su razmenjivali svakojaka iskustva, adrese i kontakte. U Madridu se vrteo veliki novac: tamo je živio kralj a okruživala ga je i služila brojna svita; gotovo celokupno špansko plemstvo; strani ambasadori i trgovci; hiljade sveštenika; prava vojska visokih činovnika s dovoljno novca i zdušnom željom da se lažno izdaju za nekoga ko je visokog roda, a pogotovo bezbroj pofrancuženih fićfirića čiji jedini cilj kao da je bio da uživaju u lepotama života.

Zaustavili su se na manje od pola milje od Madrida. Melčor je uzeo poveći uzorak burmuta a ćup su zakopali u guštari.

– Hoćeš li se setiti gde...? – Karidad se zabrinula kad je shvatila da Ciganin namerava tu da ostavi sakriven ćup.

– Garavušo – prekinuo ju je ozbiljno – budi sigurna da ću se setiti da se vratim ovamo kao što znam put natrag do Trijane.

– Ali šta ako neko...? – nije odustajala Karidad.

– Pu, pu! – opet ju je prekinuo Ciganin. – Ne prizivaj lošu sreću!

Nešto dalje, u jednom svratištu, prodali su mulu.

– Dovoljno će buljiti u nas zbog tebe da bismo još vukli ovu životinju – nežno ju je zadirkivao Melčor. – Osim toga, ne verujem da ćemo moći da pređemo most po noći s mulom.

Kad su stigli nadomak grada, sakrili su se između bašta na periferiji. Melčor je seo uz jedno drvo i zažmurio.

– Probudi me kad padne mrak – kazao je i zevnuo razjapivši usta.

S druge obale doline Mansanaresa, gde su se nalazili, Karidad je preletela pogledom preko Madrida, koji se uzdizao pred njima. Najviša tačka je bio dvorac u izgradnji ispod kog se nazirao veliki grad sa šarolikim skupinama kuća. Kakvu će im sudbinu doneti to mesto? Misli su joj se vratile ka Milagrosi... i Ani. Da li je Ciganin bio u pravu kad je tvrdio da će Ana sve srediti?

Proveli su tu dva sata dok sunce nije počelo da zalazi nad Madridom, bojeći zgrade i praveći crvenkaste odsjaje na zvonicima i vrhovima tornjeva koji su ih nadvisivali.

Po mesečini su se zaputili prema Toledskom mostu. Iz Portugalije, kao što su oni dolazili, trebalo je da pređu preko Segovijskog mosta, ali Melčor je to odbio.

– Vrlo je blizu nekadašnjeg kraljevskog dvorca i mnogih kuća dvorskih plemića i uglednika, a na takvim mestima uvek ima više straže.

Prešli su most tiho, pogureni, toliko se pribijajući uz kamenu ogradu da su, umesto da ih zaobiđu idući u pravoj liniji, prošli polukružnim balkončićima što su se prostirali iznad

Mansanaresa. Ako je tu trebalo da stoji straža, nije je bilo, mada se između reke i Toledske kapije, na koju se ulazilo u grad, još prostirala veoma velika površina baštâ i brežuljaka, pa i pravih jaruga iznad kojih su se uzdizale poslednje zgrade u Madridu.

Jer Madrid nije imao predgrađa i njegov obod je bio savršeno oivičen tim poslednjim zgradama: bilo je zabranjeno graditi dalje od ograde što je opasivala grad, i sve veći broj stanovnika se tiskao unutar nje. Melčor se dobro sećao te ograde. Nije to bio širok bedem kao oko Sevilje ili mnogih gradova pa i sela u kraljevstvu, ma kako skromna ona bila, nego običan zid sazidan od kamena. A madridsku ogradu, isprekidanu i u mnogim delovima kombinovanu sa samim fasadama poslednjih gradskih kuća, građani su poštovali jedino kad je izbijala neka epidemija. U tom slučaju prilazi gradu jesu zatvarani, ali dok nije postojala takva opasnost, duž ograde su probijane bezbrojne breše, a čim bi bile popravljene, pojavljivale su se negde drugde. Bilo je lako napraviti otvor u zidu i imati za saučesnika nekog od vlasnika kuća čija su pročelja služila kao ograda.

Melčor i Karidad su prošli kroz bašte i stigli ispred Toledske kapije: dva obična pravougaona otvora, preko noći zatvorena, bez ikakvog ukrasa i probijena u ogradi koja je oivičavala istoimenu ulicu. S desne strane, umesto ograde, nalazila se klanica za krave i ovnove. Nekoliko kapija je vodilo napolje i omogućavalo da stoka uđe pravo s polja.

„Samo treba sačekati da se pojavi neki švercer koji zna kako da uđe“, sećao se Melčor da je čuo od nekog krijumčara u jednom svratištu. „Pridružiš mu se, platiš i uđeš.“ „A ako se ne pojavi?“, upitao je drugi. Prvi se grohotom nasmejao. „U Madridu! Tamo je saobraćaj noću življi nego danju.“

Zauzeli su busiju ispred klanice i sačekali skriveni pored ograđenog dvorišta koje je služilo kao senik i sušara za kože; Melčor se sećao da su ga uveravali da na kapije te klanice kradomice ulazi mnogo ljudi.

Međutim, vreme je prolazilo a ništa nije ukazivalo na to da će neko te noći pokušati da se probije kroz madridsku ogradu. „A šta ako su još tiši od nas?“, pomislio je Melčor.

– Garavušo – rekao je glasno, da privuče pažnju svako-me ko se eventualno kreće tuda i stavio prst na usta dajući znak Karidadi da ne progovara – da te ne čujem kako dišeš, posumnjao bih da si pored mene. Kako si crna i ćutljiva! Iza ovih kapija i klanice, u celom ovom delu Madrida, prostiru se četvrti Rastro i Lavapijes. Tu žive dobri ljudi, zovu ih „manoli“.* Kakvo ime! Nadmeni i ludo odvažni, spremni da potegnu nož zbog jedne loše izrečene reči ili neopreznog pogleda upućenog njihovim ženskama. I to kakvim ženskama! – Uzdahnuo je rasklapajući nož i pokušavajući da pri-guši škljocanje zupčanika; čuo je sumnjive šumove. Prišao je Karidadi i došapnuo joj: – Motri pažljivo i ne prilazi ljudima koji dolaze. – A onda je ponovio gotovo se derući: – Kakvim ženskama! Kažem ti ja, mana im je samo što nisu Ciganke! Poslednji put kad sam bio u Madridu, pošto mi je kralj ukazao milost da veslam na njegovim galijama...

Napadači su poverovali da će uhvatiti Ciganina na prepad. A Melčor, napetog tela, pripravnih čula i s nožem u ruci, nije želeo da ubije nijednog od dvojice muškaraca za koje je predosetio da prilaze; bili su mu potrebni.

– Vi...! – prekinuo je Melčorov govor jedan razbojnik.

---

* Šp.: *manolo* – pripadnik siromašnog društvenog staleža u Madridu, krasile su ga posebna nošnja i neusiljenost. (Prim. prev.)